

АНАЛІЗ УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В. В. ІВАНІЄНКО, канд. екон. наук, проф., проф. кафедри міжнародних економічних відносин

*Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця,
м. Харків, Україна*

Окремим етапом дослідження умов забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємств є застосування моделі «5 сил» М. Портера, яка характеризується присвоєнням кількісних показників детермінантам п'яти сил методом експертної оцінки, наведених у табл. 1 [1, с. 120].

Таблиця 1

Аналіз міжнародної конкурентоспроможності підприємства за моделлю «5 сил» М. Портера на основі експертного методу

№	Детермінанта	Оцінка (0-6)
1. Детермінанти ринкової влади постачальників		4,1
1	Диференціація ресурсів	6,0
2	Наявність ресурсів-субститутів	4,0
3	Витрати зміни постачальників у підприємств у галузі	3,0
4	Рівень концентрації постачальників	4,0
5	Значення замовлень для постачальників	4,0
6	Вартість закупівлі у співвідношенні із сукупними витратами	4,5
7	Загроза прямої та зворотної інтеграції підприємств у галузі	4,0
8	Вплив ціни ресурсу на вартість товару або його диференціювання	3,0
2. Детермінанти рівня загрози товарів-субститутів		3,8
1	Відносна ціна субститутів	3,5
2	Витрати перемикання	3,5
3	Схильність покупців до субститутів	4,0
4	Можливість задовольняти потреби й бажання клієнтів іншим способом	4,0
3. Детермінанти ринкової влади покупців		4,2
1	Концентрація покупців у порівнянні з концентрацією підприємств	5,0
2	Обсяг закупівель покупцями (у підприємства)	4,5
3	Витрати перемикання покупців у порівнянні з витратами перемикання постачальника	3,0
4	Інформованість покупця	5,5
5	Здатність до інтеграції вниз за технологічним ланцюжком	3,5
6	Товари – замінники	4,0
7	Співвідношення «ціна / загальний обсяг закупівель»	4,5
8	Відмінності товарів / визнання серед споживачів	3,0
9	Вплив на якість / зовнішній вигляд товару	3,5
4. Детермінанти суперництва (відносини з конкурентами)		3,7
1	Зростання галузі	4,5
2	Постійні (або складські) витрати / додана вартість	5,0
3	Відмінності в продукції	4,5
4	Визнання серед споживачів	3
5	Витрати перемикання споживача	3,5

6	Концентрація й збалансованість ринкової влади	4
7	Інформаційна складність	3
8	Корпоративні частки	3
9	Бар'єри на виході	4
5.	Детермінанти бар'єрів входу	4,1
1	Економія, пов'язана з масштабом виробництва	4,5
2	Визнання серед споживачів	3,5
3	Витрати перемикання	3,5
4	Вимоги до обсягу капіталу	5
5	Доступ до каналів розподілу	5
6	Абсолютні переваги за витратами	5,5
7	Доступ до необхідних ресурсів	5
8	Власна модель, що відрізняється низькими витратами	4,5
9	Політика уряду	3,5

Для проведення ґрунтовного аналізу необхідно продемонструвати приклад виставлених експертних оцінок (табл. 1) у фокус-групах для виведення інтегрального показника. У показаному прикладі загальний індекс дорівнює 4,0 (середнє арифметичне значень усіх сил). Це свідчить про суттєвий вплив чинників на конкурентоспроможність галузі. Для кожної сили розраховується числове значення як середнє арифметичне значень її детермінант (0-1 — дуже погано; 1-2,5 — погано; 2,5-3,5 — середньо; 3,5-5 — добре; 5-6 — відмінно).

Експертне визначення середовища міжнародної конкурентоспроможності підприємства за моделлю «5 сил» М. Портера на основі виділення п'яти детермінант дозволило побудувати графічне представлення отриманих результатів на рис. 1.

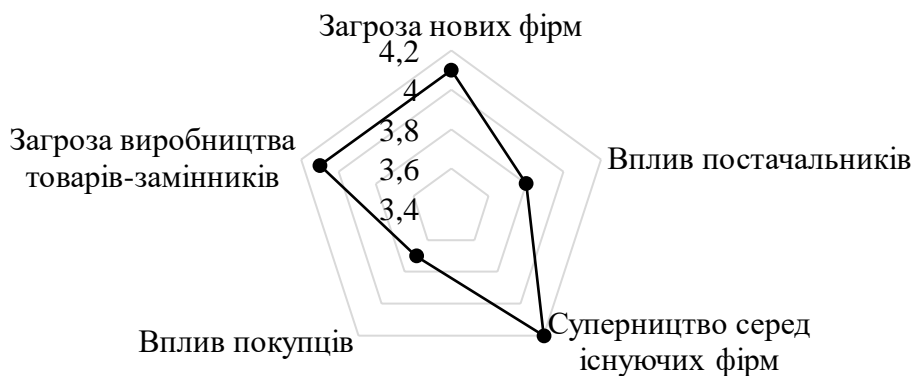

Рис. 1. Діаграма 5-ти сил середовища формування міжнародної конкурентоспроможності підприємства за М. Портером. Джерело: розроблено автором.

Література:

1. Халімон Т.М. Стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, №10 (2), 2016. С. 117–120.